

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně: **I. P.**, zastoupena advokátem JUDr. Jiřím Podhájským, Hrušovská 3, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 28. 4. 2006, č. X, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 5. 2007, č. j. 22 Ca 252/2006 – 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 28. 4. 2006, č. X. Žalovaná tímto rozhodnutím zamítla žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb. (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb.“).

Krajský soud v Ostravě při posouzení věci vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalobkyně žádostí ze dne 11. 11. 2002 doručené žalované dne 18. 11. 2002 požádala o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. za své ukrývání z rasových důvodů v době od 23. 12. 1941 do 8. 5. 1945. V připojeném čestném prohlášení uvedla, že se v této době ukrývala na území Československa v jeho hranicích ze dne 29. 9. 1938,

a to v obci Levočské Lúky, okres Levoča. Žádné svědky neoznačila, nepředložila ani žádné doklady na podporu svého prohlášení. Dne 20. 11. 2002 požádala žalobkyně Ministerstvo obrany ČR o vydání osvědčení o její účasti na národním boji za osvobození v kategorii československý politický vězeň podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. V průběhu řízení žalobkyně sdělila, že v roce 1943, kdy jejich vesnici okupovali Němci, se její otec dal k partyzánům a od té doby se museli ukrývat. V dalším podání žalobkyně uvedla, že se ukrývala od 1. 2. 1944 do 5. 9. 1944 v lese, na starém statku a v domě jejího strýce. Dále tvrdila, že se ukrývali před důsledky holocaustu a že o jejím ukrývání věděla celá vesnice. Ministerstvo obrany ČR dospělo k závěru, že tvrzení žalobkyně jsou rozporná a odporují rovněž historickým skutečnostem. Vzhledem k tomu, že nebylo dostatečně prokázáno naplnění podmínek podle § 2 odst. 1 bod 5 zákona č. 255/1946 Sb., byla žádost žalobkyně rozhodnutím ze dne 30. 9. 2004, č. j. 336482/02/2004-7542, zamítnuta. Rozhodnutím Ministra obrany ČR ze dne 6. 1. 2005, č. j. 336482/02-R/2004-7542, byl rozklad žalobkyně proti prvoinstančnímu rozhodnutí zamítnut a rozhodnutí potvrzeno.

Žalobkyně poté svým dopisem ze dne 16. 2. 2005 žalované sdělila, že trvá na vymezení svého ukrývání v době od 1. 2. 1944 do 5. 9. 1944. S tímto dopisem žalobkyně zaslala rozhodnutí Ministra obrany ČR, kopii úmrtního listu svého otce, podle něhož byl zastřelen v boji ve Spišské Nové Vsi dne 5. 9. 1944, kopii svého rodného listu, kopii svého občanského průkazu a Osvědčení o československém státním občanství z roku 1960 vydaného Okresním národním výborem v Levoči. Na výzvu žalované, aby předložila či alespoň označila důkazy prokazující splnění podmínek nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky, žalobkyně navíc doložila kopii osvědčení o provedení volby státního občanství ČR ze dne 9. 9. 1993. Žalovaná následně napadeným rozhodnutím zamítla žádost žalobkyně, neboť dospěla k závěru, že nebylo prokázáno, že je žalobkyně osobou splňující podmínky podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb.

Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Žalobkyni nebylo vydáno osvědčení podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb. V takovém případě by jí mohl nárok na přiznání jednorázové peněžní částky vzniknout podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. pouze tehdy, pokud by jiným způsobem prokázala, že byla po dobu nejméně tří měsíců ukrývána z rasových nebo náboženských důvodů na území Československa. Soud přisvědčil závěru žalované, že úmrtní list otce žalobkyně sám o sobě bez dalšího neprokazuje, že se žalobkyně skrývala a po jakou dobu. Žalobkyně přes výzvu žalované ze dne 14. 4. 2005 neuvedla žádné konkrétní skutečnosti vztahující se k jejímu ukrývání, ani neoznačila důkazy k prokázání svých tvrzení. V tvrzeních žalobkyně o délce ukrývání se navíc vyskytly rozpory ovlivňující jejich věrohodnost. Žalovaná proto postupovala správně, pokud žádost žalobkyně zamítla.

Podanou kasační stížností napadla žalobkyně rozsudek Krajského soudu v Ostravě z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Podle názoru stěžovatelky žalovaná i krajský soud nesprávně posoudily otázku, zda byly splněny podmínky pro přiznání jednorázové peněžní částky podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. Nehodnotily všechny skutečnosti, které vyšly v řízení najevo a navíc při dokazování kladly důraz na údajná rozporná tvrzení stěžovatelky a nepřesnosti v jejích vyjádřeních. Nebylo přihlédnuto k tomu, že si stěžovatelka vzhledem ke svému věku v době ukrývání nemohla všechno přesně pamatovat, jak to nepřiměřeně vyžadovaly správní orgány. K údajným nepřesnostem byla stěžovatelka dovedena opakovanými výzvami správních orgánů k dalším písemným vyjádřením. Nebyl zohledněn nízký stupeň jejího vzdělání ani těžká orientace v písemných dokladech, stejně jako velký časový odstup od popisovaných událostí.

Dobu ukrývání vymezila stěžovatelka zcela logicky od 23. 12. 1943, tedy dne svého narození, do 8. 5. 1945, skončení druhé světové války. Další data uvedená na základě výzev správních orgánů spadají do tohoto období a tudíž nejsou s původními údaji v rozporu. Stěžovatelka namítla, že nebyly vzaty v úvahu důkazy prokazující její ukrývání s matkou a sourozenci v době Slovenského štátu, případně byly hodnoceny v neprospěch stěžovatelky. Nesouhlasila s úvahou správního orgánu, že ukrývání nebylo soustavné, protože chodila žebrať do vesnice. Tato skutečnost naopak dokládá, že se žalobkyně musela skrývat. V řízení nebylo dále zohledněno, že otec stěžovatelky byl partyzán a padl v boji a že stěžovatelka a její rodiče byli Romové, kteří byli za druhé světové války pronásledováni nejen z důvodu účasti otce na partyzánském boji, ale ze samotného důvodu své rasové příslušnosti, a to nejen příslušníky SS, ale také příslušníky tzv. Hlinkových gard.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. se za účastníky národního boje za osvobození považují občané České republiky, kteří v době od 15. března 1939 do 8. května 1945 byli z rasových nebo náboženských důvodů soustředěni do vojenských pracovních táborů na území Československa v jeho hranicích z 29. září 1938 nebo se z týchž důvodů na tomto území ukrývali po dobu celkem nejméně tří měsíců a pokud za tuto dobu již neobdrželi jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické persekuce. Tyto osoby mají nárok na poskytnutí jednorázové peněžní částky.

Žalovaná vycházela při posouzení žádosti jednak z podkladů, které jí žalobkyně v rámci řízení předložila, a dále ze skutečností vyplývajících z rozhodnutí Ministerstva obrany ČR podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb.

Nejvyšší správní soud předně dospěl k závěru, že žalobkyně v řízení o poskytnutí jednorázové peněžní částky neuvedla žádné konkrétní skutečnosti týkající se jejího údajného ukrývání a ani přes výzvu žalované ze dne 14. 4. 2005 neoznačila žádné důkazy, které by prokazovaly splnění podmínek stanovených v ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. Úmrtí list otce žalobkyně, ač je v něm uvedeno, že byl zastřelen v boji, nedokládá, že se žalobkyně z důvodu účasti otce v partyzánském boji ukrývala. Z výše citovaného ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. navíc vyplývá, že pro přiznání nároku musí být prokázáno nejen samotné ukrývání, ale také jeho rasové nebo náboženské důvody a přesná doba ukrývání. Z obecného faktu, že Romové byli za druhé světové války pronásledováni, nelze rasové důvody údajného ukrývání žalobkyně bez dalšího dovodit.

Co se týče skutečností zjištěných Ministerstvem obrany ČR při posouzení žádosti o vydání osvědčení, má Nejvyšší správní soud za to, že žalovaná nepochybně, jestliže hodnotila vyjádření žalobkyně podaná v tomto řízení jako rozporná a tudíž nevěrohodná. Žalobkyně především opakovaně pozměnila vymezení doby svého ukrývání. Časový odstup od popisovaných událostí a nízký věk žalobkyně v době ukrývání sice mohly vést k určitým nepřesnostem v jejích tvrzeních, uvedené údaje však byly zcela rozdílné (počátek ukrývání žalobkyně stanovila v jednotlivých vyjádřeních od konce roku 1941, od roku 1943 či od února roku 1944). Nevěrohodnosti jejích tvrzení pak nasvědčuje i fakt, že ve svém rozkladu změnila data vymezující její ukrývání v souladu s údaji uvedenými v prvoinstančním rozhodnutí. Tvrzení o zahájení ukrývání od roku 1943 či od 1. 2. 1944 navíc odporují obecně známým historickým skutečnostem, neboť německá vojska se v této době na uvedeném území nenacházela.

Žalobkyně v jednotlivých podáních rovněž odlišně vymezila důvody svého ukrývání. Z tvrzení svědkyně K., že žalobkyně s matkou a sourozenci chodila v noci žebrať do vesnice, je sice možné dovodit, že se žalobkyně v blízkosti vesnice zdržovala, jednoznačně však nedokládá, že se zde žalobkyně skutečně ukrývala, že toto ukrývání bylo soustavné a trvalo nejméně tři měsíce. Svědkyně navíc vymezila dobu údajného ukrývání v rozporu s vyjádřením žalobkyně. Lze tedy konstatovat, že ani na základě skutkového stavu popsaného v rozhodnutí Ministerstva obrany nelze považovat ukrývání žalobkyně z rasových důvodů za prokázané.

Na základě uvedeného se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem Krajského soudu v Ostravě, že nebylo dostatečně prokázáno, že žalobkyně byla osobou ukrývanou v souladu s ust. § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že rozsudek Krajského soudu v Ostravě netrpí vadou podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., z úřední povinnosti pak nebyly zjištěny ani vady podle ust. § 103 odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec její běžné úřední činnosti. Soud jí proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. března 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu